

גאורגיה, תהיו עדינים איתה

החרם על טורקיה הוליד כוכבת חדשה בתיירות הקיץ: גאורגיה. גם היא קרובה יפה וזולה יחסית, אך בניגוד לטורקיה, אוהדת ישראל. לא בטוח שהיא תמשיך להיות כזו אחרי ההסתערות הגדולה והתנהגותן של חלק מחברות הטיולים הישראליות ← **יותם יעקבסון**

כל התגבורים - כל הטיסות מלאות. עוד ועוד ישראלים חוזרים ממנה מתפעלים ומשמיעים את המנטרה "לא העלינו על דעתנו שכל-כך יפה שם".

כשיצאתי להדריך מסעות בגאורגיה בראשית שנות האלפיים, פעמים רבות הייתה קבוצתי היחידה במדינה כולה. באותו זמן אדוארד שוורנארדזה עדיין היה בשלטון. "מה יש לך לחפש שם?", שאלו בתימהון מכריי בארץ (וגם עוברים בנמל התעופה בן-גוריון). כיום אף אחד כבר לא מעלה שאלות כאלה.

בכל טיולי בגאורגיה תמיד זכיתי ליחס החם ביותר האפשרי מצד בני המקום. גם כשאני מטייל לבדי וגם כשאני מודרך קבוצות, תמיד מגיעה הזמנה להתארח בבית מקומי. בדרך כלל מוצע גם כיבוד, ותמיד מכריחים אותי להרים כוסית בשם הידידות ואחוות העמים. בשנה האחרונה זה התחיל להשתנות. לפתע החלו להופיע סימנים ראשונים של הסתייגות.

לא נתקלתי בעוינות, לא גירשו אותי מאף מקום, אך יכולתי להבחין בכך שלא בכל מקום אני רצוי. למה? כמי שטייל והדריך במשך שנים בהרי הקצ'קר בטורקיה, אני יודע איך זה מתחיל ויודע גם איך זה נגמר. גם בקצ'קר, פנינה תיירותית שישראלים רבים אהבו לטייל בה והתקבלו במאור פנים, הצליחו בני ארצנו להשניא את עצמם. בניגוד לטורקיה, גאורגיה נתפסת כאוהדת ישראל. עושה רושם שמצב זה יכול להשתנות בקלות.

כך נחסוך על השבונכם

אולי לא נעים לומר, אך לנו, המטיילים, יש יד, רגל וגלגל בדבר. הרבה נכתב על פניו המכוערות של התייר הישראלי. לי, שיועד שיש גם גילויים הפוכים לחלוטין, אין מה לחדש בדבר. אך יש

← אך ירדה טורקיה מעל סדר היום התיירותי בארץ ומיד נמצא לה תחליף: גאורגיה, שכמו שכנתה ממערב היא קרובה, בתולית, זולה יחסית ועונה על מה שהתייר הישראלי המודרן מחפש: נופים מרהיבים, אוויר הרים מרענן, אוכל טוב, מסלולי ג'יפים, מסלולי הליכה ותרבות ותושבים חמים ומכניסי אורחים. בקיץ הקרוב יבקרו בגאורגיה אלפי ישראלים. אייר זנה, חברת התעופה הגאורגית, הוסיפה שלוש טיסות שבועיות לטביליסי, ובקרוב תפעיל טיסות ישירות גם לבאטומי. גם חברת ארקיע תגברה את טיסותיה לגאורגיה, ועם

אנגליה, הרגאטה המלכותית

העיירה האנגלית הנלי און תיימו (Henley on Thames), כלומר הנלי אשר על נהר התמוזה - מארחת מדי שנה את הרגאטה המלכותית, מירוץ סירות נחשב, ואירוע שאנשים עולים אליו לרגל מרחבי בריטניה ומהעולם. ברגאטה מתחרים צוותי חתירה, והיא נחשבת לאחד משיאי הקריירה של כל חותר שמכבד את עצמו בבריטניה.

התחרות היא מסורת עוד מהתקופה הוויקטוריאנית, ומי שפרס עליה את החסות המלכותית היה הנסיך אלברט, בעלה של המלכה ויקטוריה. עד היום מכבדים לא פעם בני משפחת המלוכה את האירוע בנוכחותם. התחרות מתקיימת ברציפות מאז 1839, למעט במלחמות העולם.

כמקובל בסוג כזה של אירועים, יש אווירה פסטיבלית, וגם מי שלא מתעניין בתחום עשוי ליהנות מאוד. גם העיירה עצמה חגיגתית מאוד, ולא במקרה התגוררו בה ג'ורג' הריון איש הביטלס, הסופר ג'ורג' אורוול ואחרים.

איפה: כחמישים קילומטרים מלונדון
מתי: 29 ביוני עד 3 ביולי
אינטרנט: www.hrr.co.uk/regatta

אוסטרליה, הרגאטה המטורפת

גם לאוסטרלים יש רגאטה משלהם והנלי משלהם, אבל בכך מסתיים הדמיון. מירוץ Henley on Todd Regatta (הנלי שעל נהר טוד) הוא פרודיה של האוסטרלים על הרגאטה המלכותית המכובדת בעיירה האם. ייחודו של המירוץ הוא קיומו בנהר יבש לחלוטין, ללא מים, מה שלא מפריע כלל למתחרים מאוסטרליה ומהעולם להגיע בהמוניהם.

או איך שטים ללא מים? כלי השיט המתחרים הם חסרי תחתית, והמתחרים פשוט עומדים בתוכם, מחזיקים בצדדים, ורצים כשרגליהם מבצבצות מתחתיות הסירות. יש כמה קטגוריות - סירות לארבעה, סירות לשמונה, קיאקים, מיני יאכטות, מקסי יאכטות, וגם סירות מאולתרות בסגנון חופשי, כמו ספינות קרב עם תותחי מים וקמח. התחרות מתקיימת ברציפות מ-1962, למעט השנים המעטות שבהן זרמו המים בנהר הטוד גם בקיץ, ואז ביטלו את התחרות.

איפה: מרכז אוסטרליה, אליס ספרינגס
מתי: 20 באוגוסט
אינטרנט: www.henleyontodd.com.au

אוסטרליה, הרגאטה השיכורה

ואם מירוץ סירות ללא מים נשמע לכם מטורף, חכו למירוץ פחיות הבירה (Beer Can Regatta) בעיר דרווין. בניגוד למירוץ הקודם, כאן יש מים ויש סירות, אבל הן בנויות מחומר גלם מקורי - פחיות בירה ריקות. שתיינים מרחבי הטריטוריה הצפונית ואוסטרליה כולה נוהרים במכוניות עמוסות בירה לחוף מינדיל, שם מתקיים האירוע. בשטח הם בונים את כלי השיט המתמודדים ברגאטה: סירות, ספינות, רפסודות, סירות קאנו, סירות מפרש ואפילו ספינות ויקינגים (פעם אחת הייתה אפילו צוללת) - כולן מפחיות בירה.

עם מתן האות יוצאים כעשרים כלי שיט מכל הסוגים למים, מנסים להתחרות זה בזה, ובעיקר משתדלים שלא לטבוע. הקהל מריע לסירות המפרפרות והשוקעות, ולוגם בירה לרוב. בנוסף לתחרות השיט מתקיימות גם תחרויות נוספות, חלקן מוכרות (משיכה בחבל, תחרות יופי) וחלקן מוזרות למדי, כמו אליפות השלכת ככפים למרחק בחול.

איפה: דרווין, הטריטוריה הצפונית
מתי: 10 ביולי, 17:00-10:00
אינטרנט: www.beercanregatta.org.au

הפיכתה של גאורגיה ליעד תיירות עיקרי גרמה לחברות בשוק התיירות הישראלי להילחם על הנוסעים ולהוריד מחירים גם על חשבון המקומיים

נקודה אחרת, לא מדוברת, שחשוב להאיר: הפיכתה של גאורגיה ליעד תיירות עיקרי גרמה לחברות התיירות בשוק הישראלי להילחם על גלי הנוסעים. אחד הדברים שמעסיקים כידוע את הישראלי יותר מכול הוא השורה התחתונה - זו של המחיר. וכל הממעט הרי זה משוכה.

איך מורידים את המחיר? פשוט מאוד; ראשית, נמנעים משכירת שירותיו של מורה דרך מקומי, דבר המהווה עבירה על החוק בגאורגיה. המדריכים בחברות ישראליות רבות אינם מורשים להרדיך באתרים עצמם, ולכן הם מסתפקים בהדרכה כללית מחוץ לאתרים ובמתן זמן חופשי בתוכם. לא אחת קורה שאני, המלווה במדריך מקומי כחוק, מדריך כתשעים איש המצטרפים לקבוצתנו, משום שיתר מדריכי הטילים שילחו את קבוצותיהם לחופשי. כך אמנם חוסכים כסף, אבל המטיילים לא מקבלים הדרכה ראויה, ובקרב המקומיים נצברת טינה נגד הישראלים הקמצנים.

במקרים רבים המטיילים כלל אינם מודעים לנעשה בשמם, אבל הנזק כבר נעשה. המסה העצומה של התיירים מישראל, והעובדה שאין כמעט תיירים בני לאום אחר, רק מעצימה את ההתנגדות לישראלים.

דרך נוספת לחסוך כסף היא להימנע ממתן טיפים לנותני שירותים שונים: מדריכים, נהגים, פקידים קבלה, נערי מזוודות, מלצרים וכדומה. אף שכל תוכניות הטילים נכתב תמיד "המחיר כולל תשר לנותני שירותים מקומיים", בפועל במקרים רבים מאוד לא ניתן דבר או שניתן מעט מאוד. גם כך הולך ויורד החשק לארח ישראלים.

דרך מקובלת נוספת להוזיל עלויות היא שכירת שירותיהם של סוכנים מקומיים מדרג ג', וכן רכבים במצב תחזוקה (ולעתים גם מצב בטיחותי) ירוד. בדרך כלל כשישנה תקלה, וסביר שתהיה בתנאים הללו, אין מישוה אמין שדואג לטפל בה. כמה קל להמציא צידוק מנומק ולהסביר ש"כך הם פני הדברים במדינה מתפתחת", ולא מפני שאנחנו התקמצנו על תשלום עבור שירות ראוי.

כשניסיתי להתריע בארץ באוזני מנהלים של חברות טיולים כאלה, לא הבינו - או בחרו שלא להבין - על מה אני מלין. "אתה מבין על מה אנחנו מדברים פה?", אמר לי לפני זמן-מה מנהל של אחת מחברות הטיולים מהסוג הזה. "על ניוור של מסות. ואתה מתעסק בשטויות האלה?". למרבה הצער, נראה שמשפט זה מסכם את מדיניותן של כמה מחברות התיירות הישראליות הפופולריות ביותר בשוק הטיולים לגאורגיה.

נופי גאורגיה. פריחה מרהיבה ומיוחדת, הרים מושלגים, כנסיות יפות ותושבים "אותנטיים"

כנסייה נפרית. הכנסיות עתיקות ומיוחדות

גאורגיה, מלהיטי הקיץ

טיולי פריחה, ריצה, הליכה, אופניים, ג'יפים. רק תגידו

- **טיול צילום** - חברת איסתא בשיתוף פוטוטבע מסעות צילום בעולם, מוציאה בחודש יולי מסע צילום בגאורגיה. הנוסעים יבקרו בכפרים ובעיירות קטנות, יגשו באוכלוסייה מקומית ויתמקדו בפורטרטים, תרבות ומנהגים, וכמובן בנופים המרהיבים. את המסע תדריך הצלמת דבורי שנהב, שלדברי המארגנים מצטיינת ביכולת גבוהה להתחבר למושאי הצילום ברגישות ובכבוד.
- **טיולי הליכה, ג'יפים, אופניים** - בין החברות הרבות שמארגנות טיולי ג'יפים ניתן לציין את Medraft, שהתמחתה בשעתה בתיירות שטח בטורקיה והעבירה חלק ניכר מתשתיותיה לגאורגיה. מדרפט מציעה גם מסלולי טרקים - טיולי הליכה ארוכים בני כמה ימים רצופים, בשבילים הרריים ובנופים פראיים, המיועדים למיטיבי לכת, כשהלינה בבתי מקומיים לאורך המסלול. בנוסף מוציאה Medraft Biking טיולים במסלולי אופניים, שבהם הלינה במלונות ובפנסיונים.
- **טיולי ריצה** - חברת אקו משלבת טיולים עם ריצת מרתון, וחוברת למרתון הקזבגי, בהרי הקווקז בחודש ספטמבר, המושך אליו רצים מרחבי העולם. ניתן לבחור בין ארבעה מקצים שונים: 35 קילומטרים - ריצה בהרים, 24 קילומטרים - מרתון, 12 קילומטרים - חצי מרתון, 8 קילומטרים - ריצה.

עונת התיירות בגאורגיה היא בעיקרה בחודשים יוני-ספטמבר, ובימים אלה ההרשמה לטיולים בעיצומה. יש כאלה שבחרים לטייל באופן עצמאי או עצמאי מאורגן על-ידי חברת טיולים. רבים אחרים חוששים מהלוגיסטיקה הכרוכה בטיול בארץ מתפתחת, שתשתיותיה אינן ברמה מערבית, ומעדיפים להצטרף לטיולים מאורגנים. עבור אלה יש הצעות מסוגים שונים ומגוונים, כולל לשומרי מסורת ולגיל הזהב.

על אף הביקורת המושמעת בכתבה על חלק מחברות התיירות, חשוב לזכור שלא כולן כאלה, וחלקן בהחלט גם מטיילות בצורה אחראית, שמכבדת את המקום ואת אנשיו (וגם את הנוסעים שלהן). כאלה הן למשל החברה הגאורגית, אדמה, ברק אפיק ועוד. בנוסף יש מגוון הצעות מעניינות אחרות:

- **טיול פריחה** - הגן הבוטני האוניברסיטאי בירושלים וחברת אקו מארגנים סיורים בוטניים מיוחדים לגאורגיה, כשהעונה המומלצת היא מאי-יולי. הודות לעובדה שגאורגיה ממוקמת במפגש שבין אסיה לאירופה, ורכס הקווקז מספק מזג אוויר קריר ונעים, נופי הצומח האופייניים הם יערות עבותים של אורנים, אשוחים ועצים רחבי-עלים, נופי אחו אלפיני ומדרונות מושלגים (בהרים הגבוהים אפילו ביוני-יולי, ויש מקומות שמושלגים כל השנה).

המדריך שלך את אנשי קבוצתו להשתין מאחורי קיר אבן. ריצה הגורל והקיר היה בנסיונה. נעלבו מאוד

פערי ציפיות ותרבויות

הדברים הללו חלים גם על איכותו של צוות ההדרכה הישראלי. מתוך הצורך המיידי לגייס מדריכים לטיולים רבים ורצופים, ומתוך ההשתדלות למצוא את אלה שעלותם נמוכה ככל האפשר, מחפשות חברות הטיולים את אלה שהיו מוכנים לעבוד תמורת שכר מינימלי, ואלה מטבע הדברים אינם המדריכים הטובים. פעמים רבות בוחרות חברות הטיולים להכשיר מדריכים בעצמן, ואת זה הן עושות בזריזות רבה ולא תמיד ביעילות מספקת.

כתוצאה מכך מובלים טיולים רבים על-ידי מדריכים בלתי מנוסים, שלא רק שאינם יודעים לשמש כמתווכים ראויים בין המטיילים לגיאוגרפיה של המקום ולהיסטוריה שלו, אלא גם אינם בקיאים בהלכות ההתנהגות המקומית הבסיסיות. דבר רווח הוא לצרף מדריך מתלמד לטיול מודרך, כך שמיד עם סופו ימתין שעות ספורות בארץ היעד ויקבל קבוצה נוספת, כאשר עכשיו הוא נחשב למדריך מן המניין. כמה ניתן ללמוד על מקום בשבוע? ובעיקר כשזה שחונך את הנחנך עבר במקרים רבים חניכה מזוהרת דומה רק שבוע קודם.

בשנה שעברה, למשל, ראיתי דוגמה לנזק שמדריך כזה יכול לעשות. הוא אלתר בשטח ושלח את אנשי קבוצתו להשתין מאחורי קיר אבן. רצה הגורל והקיר היה כנסייה. המקומיים נעלבו מאוד, כמובן (שערו בנפשכם מה היה קורה אילו קבוצת תיירים זרים בארץ הייתה משתמשת בקיר של בית כנסת בתור משתנה), וכעסו על מה שפירשו כפגיעה בכבודם, בדתם ובתרבותם, והגיבו באלימות. כל חברי הקבוצה, ללא יוצא מן הכלל, הוכו נמרצות על-ידי המון כפרי שהתקבץ סביבם. מובן שהישראלים הפיצו הלאה ש"הגרזונים אלימים", ואילו המקומיים נוהגים מאז קבוצות בחשדנות רבה.

הנה עוד מקרה של חוסר מקצועיות שגרם לנזק וליחס עויין לישראלים: מדריך הטיול לא ידע לעשות את ההפרדה המתבקשת בין עצי פרי כמטע פרטי לבין עצי בר. הוא נטל לעצמו את החירות לטפוס ענפי קבוצתו פירות השייכים לאחד הכפרים. אמנם בעיני הקבוצה הוא נתפס כחברמן המכיר את השטח ונדיב לרגע, אך על חשבוננו של מישור אחר - אלמוני לדידו. הקבוצות הבאות שיגיעו לשם כבר יחוו את תוצאות המעשה.

כנוסף להתנהגות הבלתי הולמת של חברות רבות ולהיעדר היכרות או אכפתיות של מדריכים ביחס למנהגים המקומיים, אין לשכוח גם את אחריותו של המטייל עצמו. רבים מהישראלים המגיעים לגאורגיה מצפים לתנאי הלינה והסעדה ברמה גבוהה ביותר (ובמינימום מחיר, כמובן). מקומות הלינה וההסעדה הצנועים מעוררים לא אחת כעסים רבים אצל התיירים הישראליים, שאינם מבינים (ולא קיבלו תדרוך ראוי מראש) שזה מה שיש בנמצא. פעמים רבות ניצב בעל האכסניה או המסעדה בפני לקוח מתלונן, כשהוא אינו מבין כלל על מה התייר מלין, שהרי קיבל את הכי טוב שיש, מבחינתו. הסיבה לכך היא לא תמיד קשיי הבנת השפה, אלא פער תרבותי גדול.

כך גם ממחרים הישראלים להתמקח, גם כשהם מתבקשים לשלם את המחיר המקומי, הקבוע, מתוך האמונה השגויה שבארצות מתפתחות (והרי "כולן אותו דבר") מקובל להתמקח (ולפעמים "המקומיים הרי מצפים שנתמקח איתם"). רבים מהם מתקשים לקבל (או ששוב, לא קיבלו תדרוך הולם מראש) שזה המחיר, שהוא אינו מופקע (ובדרך כלל גם אינו גבוה), ושהם לא "יוצאים פראירים", חלילה.

בתום המסע בגאורגיה נפגשות הקבוצות באולם הנוסעים הרחוש מקצה לקצה בשדה התעופה של טביליסי. בדרך כלל כולם עסוקים בהשוואת מחירי הטיולים, משוויצים בתנאי הראות שלהם זכו בנקודות נופיות ומחליפים חוויות. מי חושב על מה שנותר מאחור וכיצד נתקבל בגאורגיה בעוד כמה שנים? רגע לפני שנאשים גם את הגאורגים באנטישמיות, זה הזמן ללמוד ללכת קצת יותר בזהירות, במעט יותר כבוד לזולת, ואולי גם לוודא שחברות הטיולים בארץ נוהגות כפי שהן אכן מבטיחות, כדי שלא נשאיר אדמה חרוכה אחרינו, כפי שעשינו לא פעם במקומות שונים בעולם.

צילום: דבורי שנהב

זוכן בצד הדרך. נופים ואנשים פוטוגניים במיוחד

